

V I E N Y B Ė

78 M. 2 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1964 M. SAUSIO (JANUARY) 8 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

KRISTIJONAS DONELAITIS

Dail. T. Kulakausko piešinys

KRISTIJONO DONELAIČIO METAI

Šiuos 1964-uosius metus lietuviai pradeda Donelaičio ženkle. Šiomet sukanka 250 metų nuo jo gimimo. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės centro valdyba šiuos metus paskelbė Donelaičio metais, paragindama visame laisvajame pasaulyje egančius lietuvius paminėti tą sukaktį. Lietuvoje Donelaitis minimas valstybiniu mastu.

Donelaitis, kurio nemirštamo kūrinio pirmąsias eilutes, "Jau saulelė vėl atkopardama budino svietą..." beveik kiekvienas lietuvis nuo pat vaikystės širdyje nešiojasi, šiomet tad dar vaizdžiau prabilis į savo tautiečius.

Prieš 250 metų dienos šviesą pamatęs, Donelaitis savo epochiniame kūrinyje "Me-

tai" aprašė prūsų lietuvių gyvenimą to krašto gamtos fone.

Ne tik gamtos vaizdai įvairiais metų laikais tapo apdainuoti, bet kūrinyje rado atsipindi ir paties prūsų lietuvių vargai, baudžiauninko dalia.

Patsai kūrinys, kuris, deja, nebuvo atspausdintas poetui pačiam gyvam esant, visais laikais buvo ir pasiliks kaip dokumentas kad lietuvių kalba yra tinkama literaturai ir kad ja galima didelius kūrinius sukurti.

Donelaitis buvo evangelikų kunigas, kilęs iš laisvųjų ūkininkų, mokslus ėjęs Karaliaučiaus universitete. Klebonavo jisai Tolminkiemy, grynai lietuviškoje vietovėje, kuri jau vietomis buvo ir vokiškai bevirstanti.

Turėdamas daug administracinio ir papirijos darbo, Donelaitis nemaža laiko skyrė literaturai, o tuo pačiu metu vertėsi įvairiais fiziniiais darbais. Jisai pats prižiūrėjo savo sodą ir ūkį, pasigamino pats net fortepioną, darė barometrus, termometrus, ir kt.

Donelaičio "Metūs" išspausdino L. Rėza Karaliaučiuje 1818 m. kartu su savo vokišku vertimu knygoje "Das Jahr in vier Gesängen". Tai įvyko aštuoniolikai metų praėjus nuo poeto mirties.

Vėliau Donelaičio kūrinys buvo atspausdintas visoje pilnumoje, o nepriklausomos Lietuvos laikais ir dabar Lietuvoje susilaukė gražių ir iliustruotų laidų. Dabar jis verčiamas ir į kitas kalbas.

Is Lietuvos Studentų suvažiavimo

Liet. Studentų Sąjungos suvažiavimo metu Padėkos dienos savaitgalyje New Yorke atskirai įvyko jaunimo ideologinių organizacijų centro valdybų ir LSS centro valdybos užsienio skyriaus posėdis.

Buvo paliestos penktos temos, kurios vienu ar kitu būdu lietė ideologines organizacijas ir LSS bendrai. LSS CV-a pageldavo, kad ideologinių organizacijų centro valdybos pasisakytų šiais klausimais ir duotų konkrečių pasiūlymų bei patarimų, kuriais LSS CV-a galėtų remti savo veiklą.

Pasaulio lietuvių jaunimo sąskrydžio -- suvažiavimo klausimu, 1964 m. vasarą, kartu su ALTO suvažiavimu Washingtono, LSS CV-a yra pramačiusi politinio pobūdžio jaunimo suvažiavimą. Suvažiavimas būtų atskiras nuo ALTO suvažiavimo ir būtų pravedamas LSS CV-os, bet rįštųsi

su ALTO suvažiavimu programa bei bendrais tikslais (Lietuvos laisvinimo ir padėties klausimas ir propagandinė akcija).

Posėdžio dalyviai sutiko su bendra mintimi rengti šį suvažiavimą, parėmė LSS CV-os tolimesnius žingsnius šion kryptin ir pasiūlė suvažiavimą-sąskrydį tiksliau apibrėžti ir susiaurinti; kuo artimiausiu laiku smulkiau suformuluoti suvažiavimo tikslus ir programą.

Sąskrydis turėtų būti ne masinio pobūdžio; verčiau stengtis pritraukti lietuvių jaunimo elitą ar tik lietuvių jaunimo organizacijų atstovus.

Sąskrydį rengti tik Amerikos lietuvių jaunimui, kad šios pastangos nesusikirstų su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės projektuojamu pasaulio lietuvių jaunimo suvažiavimu už keletą metų.

Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdyba pilnai parėmė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pastangas suruošti pasaulinį lietuvių

jaunimo suvažiavimą ir pažadėjo prie šių pastangų aktyviai prisidėti.

Toliau posėdyje atstovai patarė LSS CV-ai daryti tolimesnes pastangas įkurti Pasaulio Lietuvių Studentų Sąjungą.

Jie pritarė LSS CV-os norui įtraukti Kanados studentų skyrius (Toronto ir Montrealio) kaip pilnateisius narius į LSS.

Kiti posėdžio klausimai lietė jaunimo spaudos reikalus, LSS Šalpos Fondo klausimą ir tolimesnį bendradarbiavimą tarp LSS ir ideologinių organizacijų.

61 metų amžiaus J. Pilvėlis (Hartford, Conn.), patyręs per televiziją Kennedžio nužudymą, bėgo laiptais žemyn namų laiptams pranešti -- ir krito nuo širdies smūgio.

Reikia aukoti tiek, kad būtų truputį gaila, nes kur nėra atsižadėjimo, ten nėra ir aukos.

Leidiniai apie Lietuvos,

Latvijos ir Estijos pinigus

Apie Pabaltijo valstybių nepriklausomybės laikotarpio pinigus po karo yra išėję keli leidiniai.

Be J. Karlo leidinio apie Lietuvos pinigus, dar 1953 m. Stockholme pasirodė leidinys vokiečių kalba: "Die Muenzen und das Papiergeld Estlands, Lettlands, Litauens", kurio autorius buvo A. Platbarzdis. Leidinio antroji laida išėjo 1957 m. Abi laidos seniai išpirktos. Dabar nesenai išleistas to paties autoriaus naujas leidinys ta pačia tema:

A. Platbarzdis: "Die Zahlungsmittel Estlands, Lettlands, Litauens und die lokalen Ausgaben 1807-1941". Su 30 lentelių. Leidykla: M. C. Hirschs, A. G. Muenzenhandlung, Stockholm 1963.

Naujame leidinyje įjungta ir medžiaga, kurios perleituose to autoriaus leidiniuose dar nebuvo. Kai kas sutrumpinta. Tarp naujos medžiagos yra ir kai kurie "provizoriniai" pinigai, išleisti vienur kitur Pabaltijoje.

Kaip jau iš titulinų metų pažymėjimo matyti, autorius atrodė esant reikalinga atžymėti ir pinigus, kurie buvo galioje Pabaltijo kraš-

tuose caro laikais, be to, ir pirmosios sovietinės okupacijos metu (1940-41).

PABALTIJOS VALSTYBIŲ EUROPOS ŽENKLAS -- VINJETE

Baltų Draugija Vokietijoje išleido 10 ir 40 Dpf. Europos vinjetę-ženklą, kurio forma seka šių metų Europos (CEPT) pašto ženklą. Vinjetėje matyti šių metų Europos simbolis perkirstas spygliuotos vielos pynė (geležinės uždangos simbolis), jo fone Pabaltijo valstybių žemėlapis siluetas ir žodžiai: ESTI-ESTLAND-ESTONIA, LATVIJA-LETTLAND-LATVIA, LIETUVA -- LITAUEN -- LITHUANIA. Apačioje: FREIES BALTIKUM FREIES EUROPA. Ženklas įvairių rūšių. Komplektų kaina 0,50 -- 1 DM. Galima gauti 20 ženklų lapą už DM 5, -- Baltų Draugijos nariams DM 3, --). Ženklus išspausdino Firma Hildergard Weiser Frankfurte.

Skaitytojams primenama, kad jau laikas atnaujinti prenumeratą 1964 metams.

Dabar - nelaukiant!
Aukščiausias bankų
nuošimtis New Yorko
valstybėje naujiems
indėliams

4 1/4 %
[METUS

Visiems indėliams

Paskutinis dividendas paskelbtas
gruodžio 31, 1963 laikotariui baigiantis.

APSKAIČIUOJAMI METŲ KETVIRČIAIS
nuo padėjimo dienos

Pinigai padėti iki
SAUSIO 15
uždriba dividendus nuo
SAUSIO 1

THE
**KINGS COUNTY
SAVINGS BANK**

Incorporated 1860
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Massapequa Office
Hicksville Road at Jerusalem Avenue
(Opposite Holiday Park Shopping Center)
Massapequa, N. Y.

Central Office
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Brooklyn 16, N. Y.

Broadway Office
135 Broadway at Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Cosmos Parcels

Express Corp.

Licensed by Uneshposyltorg

SIUSKITE DOVANŲ SIUNTINIUS GIMINĖMS IR
DRAUGAMS LIETUVOJE IR KT. KRAŠTUOSE

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI - GAVĖJAS NIEKO NEMOKA
TURIME SKYRIUS VISUOSE DIDMIESČIUOSE
Dėl informacijų ir nemokamo kainaraščio rašykite - telefonuokite

COSMOS Parcels Express Corp.

45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y.
Telefonas CI 5-7905

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-53 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, (vairiuose
apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. 1kį 9 v. v.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* VLIKO 20 metų sukakties minėjimas įvyko gruodžio 29 d. Jaunimo Centre. Susirinkus apie 250 žmonių būriui, pagrindinę paskaitą, tema: "Lietuvos tollmesnis likimas, viltyis ir pavojai" skaitė svečias iš Washingtono dr. Domas Krivickas. Plačiau bus kitą savaitę.

* JOKUBAS STUKAS gruodžio 31 ir sausio 1-2 dienomis viešėjo Chicagoje ir čia tarėsi su vietos lietuviais veiksėjais dėl Lietuvos skyriaus įrengimo Pasaulinėje parodoje New Yorke.

* PROF. VIKTORAS BIRŽIŠKA sunkiai susirgo ir paguldytas Cook County ligoninėje. Gydytojai tvirtina, jog profesorius labai nusilpo nuo nedavalgymo ir nepakankamos priežiūros. V. Biržiška, neturėdamas padoresnių pajamų, gyveno vargingai.

* "DAILY NEWS" dienraštis, vienas didžiųjų Chicagos laikraščių, gruodžio 27 d. laidoje daug vietos paskyrė aprašymui apie lietuvių solistą Stasį Barą-Baranauską. Laikraštyje yra smulkiai aprašomas solisto kelias nuo Lietuvos iki Amerikos. Pažymėtos jo lankytos mokyklos, turėti darbai, plačiau apsisiojant ties dabartiniu jo pagrindiniu užsiėmimu — darbu Standard Federal Savings and Loan Association (čia jis dirba kaip viceprezidento asistentas ir nejudomojo turto įvertintojas). Straipsnis pailiustruotas didele solisto nuotrauka. Šiuo metu S. Baras gyvena su žmona ir dviem dukromis 3723 W. 68th St., Chicagoje.

* DAIL. JURGIO KĘSTUČIO RAČKAUS pirmoji paroda Chicagoje įvyksta sausio 4-12 dienomis Čiurlonio Galerijoje Chicagoje.

Jaunosios baletų šokėjos, dalyvavusios lietuviškosios mokyklų pasirodyme Chicagoje. Z. Degučio nuotrauka

FOTO PARODA CHICAGOJE

Šalia įvairių (dailės, madų ir kitokių) parodų, Chicagos lietuviai turėjo progą susipažinti ir su retesnio pobūdžio — foto paroda, kurią Jaunimo Centre surengė kun. Algimantas Kezys, S. J.

Gruodžio 27 — sausio mėn. 2 dienomis vykusioje foto parodoje buvo išstatytas geras pusšimtis menišky fotografijų. Kun. Kezys, nors ir nebūdamas profesionalus fotografas, turi neabejotinų gabumų foto srityje ir jam sugebėjimų gali pavydėti kiti žinomesni mūsų foto specialistai. Pažymėtina, kad kun. Kezys, kaip fotografas, lietuvių visuomenei irgi nėra naujokas: jo fotografijos jau kuris laikas puošia "Laiškai Lietuviams" žurnalo puslapius.

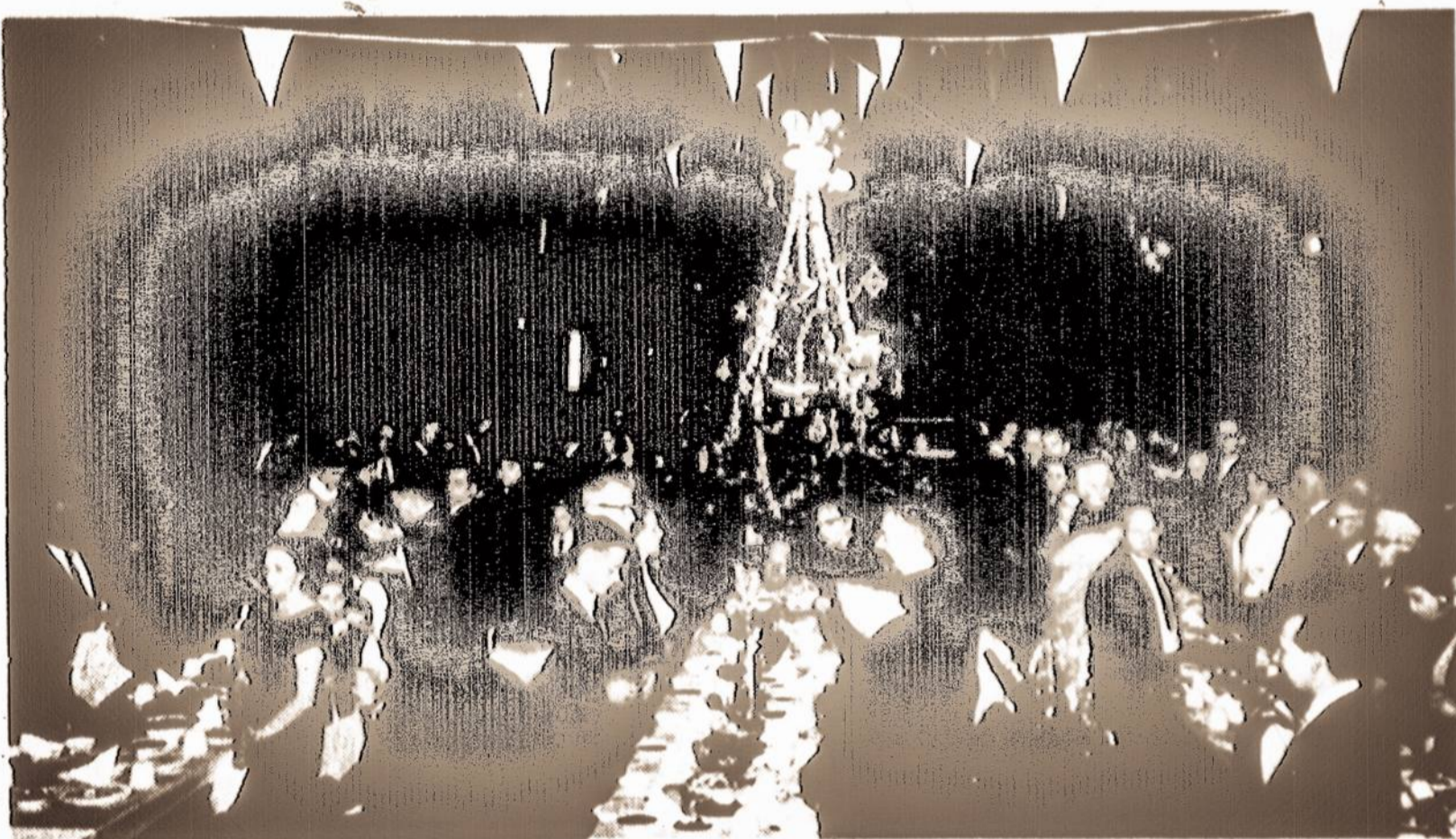
Parodos proga išleistas

liuksusinis katalogas (čia mūsų dailininkai turėtų iš jo pasimokyti ir pasekti panašiu pavyzdžiu) su dail. A. Kurausko tekstu anglų bei lietuvių kalbomis ir gana vykusiomis nuotraukomis. Pasak A. Kurauską, "lietuvių fotografų, rašomą didžiąja raide, emigracijoje teturime vos keletą," todėl "Algimanto Kezio, vienuolio-fotografo pristatymas yra įkvėpimas ir paskata tiek profesionalui, tiek eiliniam žiūrovui."

Pažymėtina, kad išstatytas fotografijas žiūrovi galėjo įsigyti. Nuotraukų (gana didoko formato) kainos svyravo tarp 15 ir 50 dolerių.

Lauksime, kad ir kiti Chicagoje gyvenantieji lietuviai fotografai prisistatytų su savo darbų parodomis.

E. Š.

Alvudo surengtų Kūčių bendras vaizdas. Kūčių programa įvyko gruodžio 22 d. Gage parko salėje Chicagoje. V. Noreikos nuotr.

Tarybinė teisė tebėr staliniška

Prof. D. Krivickas informavo Chicagos lietuvius

Sovietų santvarkoj nėra teisių garantijos. Joje yra tik valdžios suteikta privilegija, kuri kiekvienu momentu gali būti atšaukta. Tokią išvadą savo gruodžio 28-ros paskaitoj Chicagoje padarė svečias iš Washingtono prof. D. Krivickas, dirbęs Kongreso bibliotekoje. Dr. Krivickas kalbėjo Lietuvos teisininkų Amerikoje draugijos Chicagos skyriaus susirinkime "Chicagos taupymo ir skolinimo bendrovės" patalpose. Jo pokalbio tema, kurios pasiklausyti buvo susirinkę 35 teisininkai ir svečiai, buvo "Nuosavybės teisė ir paveldėjimas okupuotoje Lietuvoje."

Prelegentas paskirstė tarybinę nuosavybę į dvi grupes: socialistinę ir asmeninę. Socialistinė nuosavybė galinti būti valstybinė, kooperacinė arba profesinių sąjungų. Asmeninė, liaudies kalboj geriau žinoma kaip "privati" nuosavybė, susidedanti iš ūdarbio, santaučių, namų, namų reikmenų ir asmeninio naudojimo daiktų. Prie asmeninės nuosavybės taip pat priklauso kolūkiečių gyvuliai ir amatininkų įrankiai.

"KIEKVIENAM PAGAL DARBĄ"

Rusų pabrėžiamas principas nuosavybės įsigyjimę yra tai, kad niekas neturįs teisės į pajamas, kurios nėra tiesioginė jo darbo išdava. Žemė priklausanči valstybei. Namų savininkas gaunąs tik tai teisę ta žeme naudotis. Praktiškai betgi, parduodant namą, kiekvie-

V. ZALATORIUS

nas savininkas paprastai paskaito ir už sklypą, išpūsdamas namo kainą.

Paskutiniu metu pradėta reikalauti, kad namo savininkas įrodytų, kokiū būdu jis sugebėjo susitaupyti pinigų ir ar statybai medžiagos buvo gautos legaliu keliu. Jei ne, namas galįs būti konfiskuotas.

Nuo 1961-ųjų metų privačių namų dydis esąs apribo-

tas 60 kvad. metrų grindų plotu, kas yra maždaug penki maži amerikoniški miegamieji. Toks namas taip pat negali turėti daugiau kaip du aukštus. Grindų ploto minimumas, taip vadinama "sanitarinė norma", esąs 9 kvad. metrai žmogui. Šis minimumas daugeliu atveju yra maksimumas, anot profesoriaus.

Karo metu Tarybų Sąjungoje buvęs panaikintas paveldėjimo mokestis, kurio

vėliau nebeįvedė. Tačiau įpėdintai negali gauti daugiau kaip 50% mirusių rašytojų honoraro.

"PARAZITINIS GYVENIMO BŪDAS"

Paveldėti, esą, galima tik asmeninį turtą. Pirmą paveldėjimo liniją sudaro vaikai, tėvai ir velionio išlaikyti asmenys. Paskutiniu metu besireiškiančios tendencijos suvaržyti palikimus, kurie veda paveldėtojus prie "parazitinio gyvenimo būdo." Kalbėtojas paaikškino, kad, pvz., jei lietuvis komunistinėje santvarkoje paveldėtų iš savo dėdės Amerikoje milijoną

dolerių ir nustotų dirbęs, tai "gatvės komitetas" galėtų išsiųsti jį nuo dviejų iki penkių metų priverčiamųjų darbų dirbti už "parazitinį gyvenimo būdą."

Tie "gatvės komitetai" yra Chruščevo išgalvoti liaudies taisyklės, kur vienos gatvės ar kvartalo gyventojai būna savo kaimyno teisėjais.

Bendra tendencija esanti eiti nuosavybės ir paveldėjimo varžymo kryptimi, ką rodo ne tik namų statymo suvaržymai, bet ir privačių gyvulių sumažėjimas kolūkiuose. 1959 m. tokių gyvulių dar buvę priskaitoma 29 milijonai, 1960 — 24, o 1961 tik 23 milijonai vienetų.

Tęsiama 10 psl.

TEN NĖRA TEISĖS. - Prof. D. Krivickas (dešinėje) iškeltu pirštu pabrėžia savo išvedžiojimus apie nuosavybės teisę ir paveldėjimą okupuotoje Lietuvoje. Paskaitą surengė Lietuvos teisininkų Amerikoje draugijos Chicagos skyrius. Kairėje pasirošęs rašyti yra susirinkimo sekretorius J. Dėdinas. Ranka parėmęs smakrą mąsto dienos pirmininkas L. Šmulkštys, ir šalia prelegento sėdi J. Kasakaitis, Chicagos skyriaus teisininkų pirmininkas.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Cia gyveno Donelaitis

JONAS MAČIULIS

10kiu pavadinimu Vilniuje išeinančiame Literatūros ir Meno laikraštyje tilpo reportažas iš korespondento apsilankymo Donelaičio gyvenlose vietose. Iš to įdomaus reportažo čia perspausdinamos tik pačios įdomiausios vietos.

...Zvalgiaus po nuolaidžius nepažįstamos vietovės laukus, stebėjau sodybas, išrikuotas prie kalmo kelio, ir nežinojau, kur link pasukti. Čia Kristijono Donelaičio gimtinė — Lazdynėliai. Čia tie laukai. Bet kaip rasti tą vietą, kur beveik prieš pustrėčio šimto metų kabojo lietuvių literatūros klasiko lopšys.

Gimė jis dar baudžiaviniuose Lazdynėliuose, bet laikui bėgant ši vietovė visiškai pasikeitė. Laukuose dirbo mašinos, o iš pietų tęsėsi virtinė aukštų paplentės medžių. Gal iš tikrųjų laikas ištrynė čia visas su Donelaičio gyvenimu susijusias žymes. Buvau skaitęs, kad Lazdynėlių vietoje įsikūrusio G. Belovo dvaro sode buvo pastatytas Donelaičiui paminklinis akmuo...

Netrukus dairiaus po buvusio dvaro parką. Gražiausia vietovės puošmena — pora didžiulų kūrų. Tikri ežerai. Ant vienos kūdros kranto riegosjo keli šimtametų ažuolų kelmai. Kūdros, atrodė, kastos ne vėliau už sodintuosius ažuolus, kurių kelmai, nuslinkus krantams, atsidūrė vandenyje. Vaikščiojau po parką, ieškodamas Donelaičio akmens, apie kurį poeto biografas F. Tetzneris rašė: „Poeto gimtinio namo jau nebėra, tik Lazdynėliuose, Donelaičio parke, 1896 m. balandžio 8 d. tarp dviejų kriauščių ir ažuolo jam tapo pašvęstas paprastas akmuo“.

Niekur jo neradęs, sėdau ant ažuolo kelmo ir ėmiau skalčiuoti jo amžių dešimtims, šimtais metų. Pasirodė — jo būta Donelaičio bendraamžio.

Netoliese, tarp dekoratyvinių krūmų, užėjau įdubimą, „O gal pamato akmenį ir nebuvo?“ — dingtelėjo mintis. Akmuo galėjo būti padėtas tiesiog ant žemės. Fašistams į nuvertus, tik tokia žymė belikusi.

Baudžiavinių Lazdynėlių kalmavietė buvo tikrai šioje vietoje. Prie šių kūrų bėginėjo Kristijonukas, dar tik pumpurėlis būsimos mūsų poezijos žiedo. Jo gimtinio namo nėra, bet šitos šventdrėmis pasipuošusios kūdros visada padės keliauninkui susirasti Lazdynėliuose Donelaičio gimtinę. Pietvakarių link, maždaug už trejeto šimtų metrų, kalvelėje atradau senas kalmo kapines. Tai buvo dar vienas įrodymas, jog čia senoji Lazdynėlių kalmavietė, o tose kapinėse palaidoti Kristijono tėvai, o gal ir seneliai su proseneliais.

Neradęs buv. Stalupėnuose (dabartiniame Nestorove) senosios miesto mokyklos, kurioje Donelaitis mokytojavo trejetą metų 1740–1743, pėsčias išėjau į Tolminkiemį. Po kojomis bėgo kelias. Vinglavo jis, bangavo per kalvas kalvelės. Iš sutinkamų pakelėse vaizdų stengiausi susidaryti Tolminkiemio peizažą. Buvo tas vasaros metas, kai žydėjo liepos ir sirpo žemuogės. Baigėsi mano kelionė. Ties kelio vingiu pa-

mačiau priešakyje aukštais medžiais apaugusį kalnelį.

Tolminkiemis! Iš tolo atrodė jis kaip paprastas, nuošalus kaimas. Viršūnių proskynose giedravo dangus. Kažkus dingo visas kelionės nuovargis. Skubėjau. Seno dvaro pastatai, šventainės upelio tiltas, įkalnė ir štai kairėje — tas pat toluomoje matytas kalnelis. Pro tankią senų liepų ir ažuolų lapiją pasirodė mūras. Vietomis atkritęs tinkas apnuogino sumūrytus paprastus laukų akmenis.

Dairiaus po tuščias sienas ir jau krūmais sužėlusį bažnyčios vidų. Karo audra neaplenkė Donelaičio polios vietos. Tarp akmenų šen ten įmūrytos plytos raudonavo tarsi žaizdos...

Tarp šių apirusių sienų ilsisi didysis baudžiavinkų dainius. Čia kažkur yra jo kapas. Norėdamas pamatyti iš pajusti čia viską iš karto, apibėgau visą Tolminkiemio kalnelį.

Rytiniame šlaite — kapinės. Šventoriaus tvora su krauta irgi iš paprastų lauko akmenų. Joje aptikau vartelius, už jų — sudegusių medinių pastatų pamatus. Ir iš Donelaičio statytos mūrinės klebonijos belikę tik rūšiai.

Zvalgiaus po vietą, kur Donelaitis gyveno, dirbo pianinus, kūrė „Metus“ ir pasakėčias. Kas dabar be pasakys, kuriame šio pastato gale stovėjo poeto stalas, ties kuriuo palinkęs, susirūpinimo kupinas, rašė jis į bažnytnines krikšto knygas

Tęsiama 7 psl.

O kaip jau diena pasakyta buvo prašvitus,
Štai, baudžiauninkai visi pulkais susirinko.
Viens savo kablį, o kitsai naujintelę šakę
Nešdams ir besiskubindams tikt bėga tikt bėga.

A. Griecių

seja ir
piūtis

SATYRINĖ TRIJŲ VEIKSMŲ KOMEDIJA

VEIKĖJAI

BURBULIS - kolūkio „Plačiuoju vieške liu“ pirmininkas
PUTRIUS - buhalteris
ŽVYNIŪTĖ - zootechnikė
NAVICKAS - kolūkietis
KIMSA - kolūkietis
PENIMIS - spekuliantas
DUNDA - draugas iš majono
ŠOFERIS
BOBELĖ - su pieno skardinėmis
PASTRIGA - šešujančios organizacijos atstovė
MAGDALENA - vištininkė
BRONISLAVAS - kolūkietis
Kolūkiečiai ir kolūkietės

ANTRAS VEIKSMAS

ANTRAS PAVEIKSLAS

Tęsinys

Žvyniūtė. Iš tiesų... Gal būti... (Kažkokios minties pagauta) Gerai sakai. Teks pirmininko dairytis. (Išeldama) Dairysimės...
Putrius (vienas). Dairykis, dairykis. Daug tu prisidairysi... Ne pirma tu čia tokia... dairytoja...

Prasiveria langas, atsargiai įkiša galvą Burbulis.

Burbulis. Išėjo?
Putrius (knystelėjęs). Draugas pirmininke!.. Oi, kaip gudriai pasislėpėi nuo tos mergos!..
Burbulis. Ko aš nuo jos slėpsiuos! Tik va prasidėk su tokia, tai visą dieną ir sugaiši. (Pasitraukęs nuo lango, įeina į vidų)
Burbulis (įėjęs nusirengta). Ko ji čia buvo?
Putrius. Pas tamstą buvo atlapatavusi.
Burbulis. Ką judu čia kalbėjotės taip ilgai?
Putrius. Argi negirdėjai?
Burbulis. Nelėgirdau...
Putrius (atkutęs). Taigi ji, pasirodo, domisi skridimais į mėnulį. Klausia manęs: „Ar nenorėtum skristi?“ O aš sakau: „Ko aš landžiosiu į mėnulį, kad su draugu pirmininku man ir žemėje gerai.“ Tai ji ir sako: „Jei judu su pirmininku nuskrustumėt į mėnulį, tai būtų geriau.“
Burbulis. Kam būtų geriau?
Putrius. Žemei, sako, būtų geriau... (Kalbėdamas Putrius pasikloja šaškų lentą ant pirmininko stalo) Partijukę, draugas pirmininke? Smegenims pravėdinti.
Burbulis (žlovaudamas pastumia lentą į šalį). Jau pravėdinau...
Putrius (nunešdamas šaškes). Na, jeigu jau pravėdinau... (Grįžta prie savo stalo)
Burbulis (atsisėdęs į savo sostą). Mm... ką čia dabar dirbi?
Putrius (tarškindamas skaitytuvais ir užrašinėdamas). Skubiai pareikalavo žinių.
Burbulis. Kokių?
Putrius. Kiek turim veršelių, po kiek kartų per dieną jie žinda karves, ir kiek tų žindimų buvo nuo 1948 metų iki šio mėnesio pirmos. Ir kad — žaibo greitumu.
Burbulis (galvodamas). Palauk... Rodos, patariama veršelius girdyti, o ne žindyti.
Putrius. Tai kituose kolūkiuose, kituose. O mūsų fermose veršeliai žindomi.
Burbulis. Kodėl?
Putrius. Žįsdamas veršelis gauna tiek, kiek jam karvė duoda. O girdant — tik tiek, kiek veršinėkė įpila.
Burbulis. Aha! (Patylėjęs) Braidžiau braidžiau, arklį paleidęs, pasėlius apžiūrėjau... Kažin ar parėjo namo?
Putrius (skalčiuodamas). Kur dings neparėjęs. Arklys — ne žmogus. Pats atranda kelių namo. (Atsiminęs pašoka) Tiesa, draugas pirmininke, paruošiau aktus. (Ieško)
Burbulis. Kokius aktus?
Putrius (suradęs neša Burbuliu). Dėl kiaulių. Prašau pasirašyti.
Burbulis (skalto). „Aš, kolūkio pirmininkas Petras Burbulis, dalyvaujant buhalteriu dėrgė Matui Putriui ir revizijos komisijos pirmininkui dėrgė Mikui Pagaliui...“ (Putriui) Juk Pagalys antras mėnuo ilgoninė.
Putrius. Nieko tokio, nieko tokio, draugas pirmininke!
Burbulis. Jo parašas bus?

Mano apsilankymas Lietuvoje

Lietuvos dramos teatro aktorė Antanina Vainiūnaitė-Kubertavičienė Kaune tebegyvena tame pačiame bute, kuriame ji buvo įsikūrusi nepriklausomybės laikais. Tik gatvės pavadinimas pakeistas — rusų poeto Majakovskio vardu. Jos tarnaitė Irgi ta pati, šeimoje išsilaikusi jau keliasdešimt metų.

Mums atvykus, skubėjo stalą ruošti arbatai. Kaip seniau, taip ir dabar, čia be tarnaičių beveik neišmanoma apsileisti. Mano motina, kiek atmenu, Vilniuje gyvendama turėjo net penkias ir visos nuolat buvo užsiėmusios namų ruošos darbais. Virtuvės įrengimai ir kt. gyvenimo sąlygos ir dabar atrodo primityvios, palyginus su patogumais, kuriuos turi šeimnininkės Amerikoje. Vonios kambaryai tiesiog pasibaisėtini savo gramozdiškumu. Bet taip yra ne vien Lietuvoje, o bendrai Europos valstybėse.

Valgomasis, kuriame prie apvalio stalo gėrėme arbatą, turtingas kitokiais vertingais turtais, — dailininkų nutapyti originalūs piešiniai, keletas aktorės nutapytų portretų, bei įdomesnės nuotraukos iš jos sukurtų vaidmenų teatre. Taip ir matėsi Vainiūnaitės beveik 50-ies metų sceninio darbo veikla. 1956 m. minint 60 m. gimimo ir 40 m. sceninio darbo jubiliejus, jai buvo suteiktas "Lietuvos TSR liaudies artistės" vardas.

Vis klausdavau, ar jos nevilioja mintis persikelti į Ameriką, kur esama ir jos giminių, daug pažįstamų ir teatro kolegų.

— Apsilankyti taip, labai norėčiau Ameriką pamatyti, bet gyventi — ne, — ji sakydavo. — Per daug ilgėčiau Kauno, Palangos, Vilniaus, teatro ir draugų, sūnaus, marčios ir anūkėlio...

Tas anūkėlis prie savo bobutės labai prisirišęs. Nors vos treju metu amžiaus, bet pašneka kaip suaugęs berniukas. Vėl prisiminėm, kaip jį su Kūčių vakarą ant fotelio šokinėdamas nu puolė ir su guzu ant kaktos didvyriškai šūktelėjo: — Tai buvo juokinga!

Tada mums neatrodė taip juokinga, nes vaikutis besidžiaugdamas dovanomis galėjo rimtai susižeisti.

To anūkėlio pamatyti Kubertavičienė todėl taip dažnai lankosi Vilniuje. Jos sūnus, statybos inžinierius, ten įsikūręs su savo šeima.

Sirvydus, E. Vyziene ir kt. lietuvius, kuriuos sutiko New Yorke.

Nežiūrint savo amžiaus (jau atšventė 85-uosius metus), Zmuidzinavičius tiesiog nuostabus savo nelšeslėmana energija ir sveikata. Šiuo metu jisai ypač užsiėmęs namuose įrengiamu jo kūrinių ir rinkinių muziejumi, o, be to, dar dėsto ir Dailės Institute.

Apsilankymo proga jisai parodė nepaprastai įdomų gintaro rinkinį, kurį laiko užrakintą spintoje. Parinkęs pačius gražiausius ir didžiausius gintaro karoliukus mane padabino. Maniau, gal padovanos, bet, deja, apsirikau. Paplojęs rankomis ir gėrėdamasis gintarais tuojau pat juos nuo kaklo nuėmė. Zmuidzinavičius tikras šposininkas.

Svečių pas jį nuolat užėina, kaip matyti iš užrašų knygos. Lanko ir turistai, atvykę iš kitų valstybių. Savo parašų ir linkėjimų ir aš toje svečių knygoje užsiregistruoju.

Pas Zmuidzinavičių ilgiau užtrukus, Kubertavičienė vos spėjo į teatrą, kur tą vakarą vaidino prancūzo Alf. Zerri komedijoje "Šeštasis aukštas". Vykau kartu, nenorėdama praleisti progos įžymią aktorę pamatyti scenoje.

Iš naujakurių, atvykusių Amerikon, aple Kauno Valst. dramos teatrą buvau susidariusi nuomone, kuri buvo skirtinga nuo tikrovės.

Pats teatras labai nedidelis, talpina ne daugiau publikos kaip Brooklyno Apreiškimo ar Piličių Klubo salės. Kad ir ribotas skaičius žmonių tegali spektaklį pamatyti, bet vidaus įrengimais atsižvelgiama į kitus publikos patogumus: erdvi laukiamoji salė, drabužinė, kavinė ir t.t.

Sėdėjau ložėje salės gale. Veikalas "Šeštasis aukštas", kuriame Vainiūnaitė vaidino "moterį, be aiškios profesijos", gerai surežisuotas ir pastatytas. Buvo malonu nors kartą scenoje pamatyti vaidinimą lietuvių kalba profesionalų, o ne mėgėjų jėgomis pastatytą. Veikiančiųjų sąrašas pavardės lietuviškos: Laučius, Kupstaitė, Tarasevičius, Barčas, Zelčius, Mackevičiūtė, Tomkus, Tolkutė, Juronytė ir kt. Jų didžiulama, jaunesnės kartos; kaip ir kitose srityse, senesnėji aktoriai stumiami į pensijas.

Po spektaklio su Kubertavičiene ir kitais "Tartu" kavinėje suėję dailinomės išpūdžiais. Kalbė-

Taip dabar atrodo dailininkas A. Zmuidzinavičius, sulaukęs 85 m. amžiaus.

Jome net aple Kauno dramos teatro grupės gastroles Amerikoje, bet, deja, nesakiau, kad dabartinėse aplinkybėse tokia mintis tegalės likti neįgyvendinama svajone...

Bus daugiau

Dail. A. Zmuidzinavičiaus namuose kalbamės apie Ameriką ir bendrus pažįstamus. Kairėje — artistė A. Vainiūnaitė-Kubertavičienė, viduryje — dailininkas Zmuidzinavičius. Z. Serapino nuotrauka

Susisiektimas tarp Vilniaus ir Kauno dabar plačiai išvystytas ir nesudaro problemos važinėti, kaip būdavo seniau, lenkų okupacijos metais. Vyksta autobusai, traukiniai, o per pusvalandį galima nuskristi ir lėktuvu, nekalbant jau apie automobilus.

Nors pas Kubertavičienę neišgal viešėjome, bet mačiau, kad jau nebus įmanoma aplankyti nė dalies asmenų pažymėtų mano sąrašė. Pirmiausia skubėjome pas dail. A. Zmuidzinavičių, gyvenantį prieš pat Dailės Institutą.

Vilniaus, o gal ir visos Lietuvos gyventojai, prieš porą dienų savo televizoriuose matė dailininką programoje, kuri buvo perduota tiesiog iš jo namo. Pats dailininkas aiškino apie savotapybės darbus ir pagarsėjusį savo velniukų rinkinį. Jų turi apie 600, didžiulą patį surinkęs, keliaudamas aplink pasaulį. Pasinaudojom proga dailininką su jo įdomiu rinkiniu nufilmuoti mano atvežtais filmais, nors kaip visuomet viduje traukiant susidūrėme su apšvietimo problemomis. Filmai, betgi, išėjo neblogai, kai jau Amerikon grįžus buvo išryškinti.

Besikalbant su Zmuidzinavičium, buvo įdomu patirti, kad jisai net du kartus yra lankęsis Amerikoje ir prisiminė tokius vienybiečius, kaip

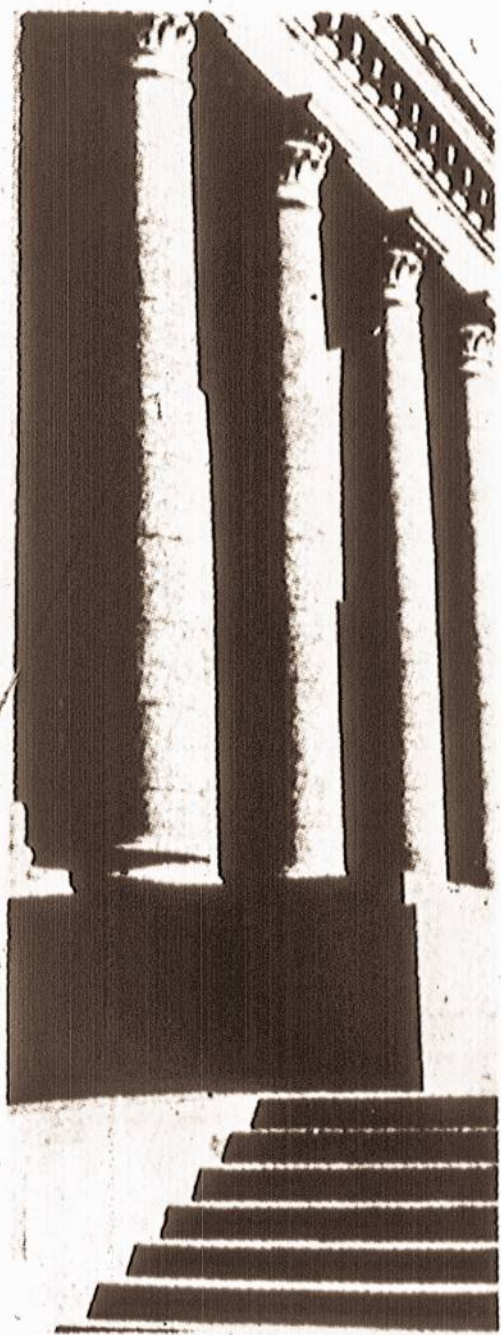

Dailininkas A. Zmuidzinavičius pasakoja apie savo velniukų rinkinį.

Z. Serapino nuotrauka

VIENYBĖ, 1964 m. sausio 8 d.

Vilniuje atidaryta respublikinė biblioteka

Respublikinė biblioteka
Vilniuje.

Seniau, einant nuo Katedros į Žvėryną, visiškai prie tilto dešinėje buvo tokia dykynė. Joje dabar įrengtas mažas sporto stadionas, o toliau į Katedros pusę šių metų gruodžio 4 d. atidaryta Respublikinė biblioteka. Jos pilnas vardas LTSR Valstybinė respublikinė biblioteka.

Vilniaus Tiesa savo reportaže gruodžio 5 d. šitaip rašo apie tą biblioteką:

...Gruoblėtos durys tartum padengtos žilom samanom. Jas sutiksi visuose aukštuose -- prie skaityklų, darbo kambarių. Durys atskleidžia rūmų širdį -- knygų saugyklas. Kažkas pasakaičiavo -- knygoms užimtų lentynų ilgis apie 20 kilometrų. Bet prasmingiau būtų pasakius, kad jų pakaktų kone kiekvienam respublikos gyventojui. Čia sukauptas Lietuvoje gausiausias pokario metais išleistų rusų literatūros kūrinių lobynas, stambiausia lietuviškų knygų, išėjusių po 1918 metų, kolekcija, apskiai turime užsienio literatūros, daug retų rankraščių, senų ir retų leidinių -- nuo XV amžiaus ligi mūsų dienų.

Knygos, trūnijusios rūsiuose, pateko į pačias rūpestingiausias rankas. Vieniukoje aukštų išdėstytos naujos sistemos kabančios metalinės lentynos, kurios apsaugos knygas nuo dulkelimo. Automatiniai įtaisai perspės apie bet kokią grėsmę -- ugnį, temperatūros pakitimus, pavojingą drėgnumą. Čia ir bibliotekos pasididžiavimas -- sudėtingas automatinis konvejeris. Jo elektroninės "akys" netrunka surasti pageidaujamą knygą, o laukiantiems skaitytojams apie ją praneša specialii šviesų signalizacija. Tokių modernių įrengimų gali pavydėti geriausias pasaulio bibliotekos. Ši konvejeris, trečiąjį Tarybų Sąjungoj, Vilniaus bibliotekai projektavo didelė grupė Maskvos konstruktorių, kurių tarpe net 12 technikos mokslų daktarų ir kandidatų.

Knyga ne tik greitai atsileps iš bendrojo fondo. Čia -- knygų viešpatijoje -- ji visur primins apie save. Sukaupta vitrinose, stenduose, parodose, ji pasakos apie leidybos naujoves.

Skaitytojų reikmėms skirta ir apie 20 skaityklų su atvirais abonementais, kurios pasiruošusios patenkinti įvairiausio amžiaus, profesijų, polinkių žmones -- nuo pirmaklasio mažylio ligi akademiko. Humanitarnių ir tikslųjų mokslų, vaizduojamojo meno ir muzikos, kraštotyros ir kartografijos aklyjų ir vaikų -- visų salių neišvardysi.

Įrengtos specializuotos skaityklos mokslininkams. Ypač retus leidinius įgalins perskaityti mikrofilmai. Kiekviena skaitykla -- tai taip pat savitas, centralizuotas, didelių kultūrinių vertybių sklindinas pasaulis.

Apie 70 tūkstančių leidinių -- nuo pirmosios lietuviškos knygos ligi paskutinės naujausios monografijos apie Lietuvą, viską, kas

išleista apie mūsų Tėvynę bet kuria kalba bet kurioj šaly, -- kaupia kraštotyros skaityklos unikali lituanistikos kolekcija. Gausiai ap rūpinta Tarybų Sąjungos ir užsienio šalių leidiniais ir periodika dailės skaitykla.

Čia galima susipažinti ir su didžiausia respublikoje estampų, litografijų, plakatų ir kitų vaizduojamojo meno pavyzdžių kolekcija. Specialiose skaityklose galima išklausti pačius naujausius muzikinius įrašus, pastudijuoti ir popiežiaus Urbano VIII bules, ir Repino laiškus. O visoje šioje leidinių gausybėje pirmasis kelrodis -- bibliografas. Kokių tik klausimų jie negauna ir betarpiškai, ir raštu -- apie metalurgiją ir chemiją, Afrikos tautų literatūrą ir 1863 metų sukilimą, gari-

aldiečių aprangą ir Antarktidos fauną.

Čia, bibliografiniame -- informaciniame aparate, sukaupta apie 10 milijonų kortelių, skaitytojams pasiruošę padėti apie 70 įvairiausių kalbom įvairiausiose šalyse išleistų enciklopedijų, daugybė žodynų ir kitų leidinių. O bibliotekos fondai vis auga.

Rimtis ir susikaupimas naujuosiuose mokslo -- rūmuose pagauna nuo pirmųjų žingsnių. Erdvus vestibulis ir laiptai, iškloti specialiom dolomito plytom, atgabentom iš Estijos, Saaremosalos. Jos sugeria bildesį. Pro plačius langus ir dvigubą stiklo stogą plūsta tyra dienos šviesa. Jaukiai šviečia luminescencinės lempos.

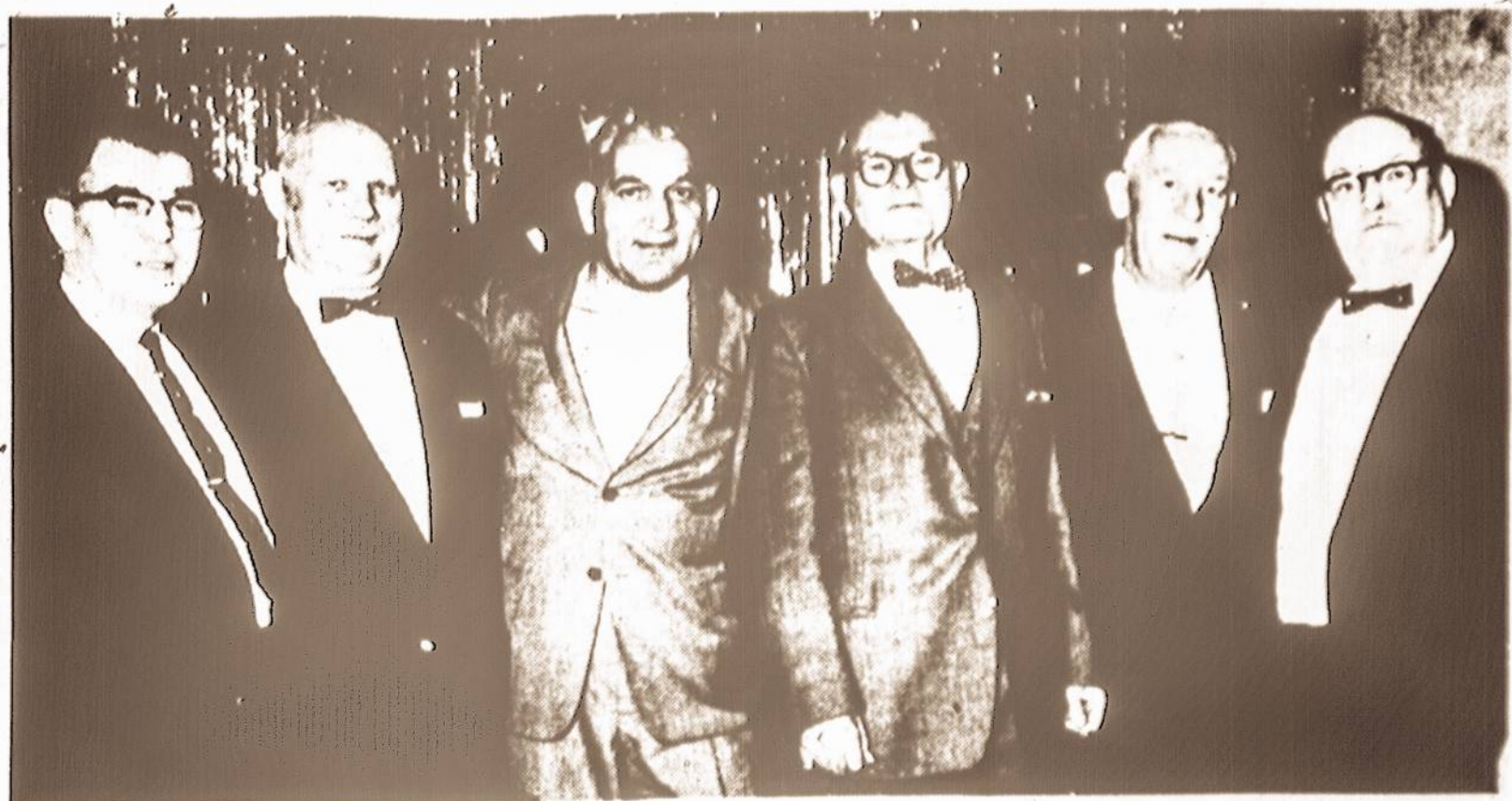
Ir grakštūs, patogūs, specialiai bibliotekai sukonstruoti šviesmedžio baldai, ir santūrios ramios spalvos, ir saikingai, labai apgalvotai parinktos puošybinės detalės -- viskas gerai harmonizuoja su architektūrinu sprendimu, kuria šiuolaikišką modernų interjerą, o svarbiausia -- patobulina skaitytojų aptarnavimą, lengvina bibliotekininkų darbo sąlygas, stiprina kūrybiško darbo atmosferą...

Raudonos Kinijos premjeras Ču En-lai du mėnesiu lankys naująsias Afrikos valstybes, norėdamas prikalbinti į "tretįjį" frontą prieš Maskvą ir Ameriką.

75 m. sukaktį paminėjus...

Jokūbo Mackevičiaus 75 m. amžiaus sukakties minėjime gruodžio 28 d. sveikina Maspetho Lietuvių Moterų Klubo pimininkė A. Reizienė. Dešinėje sėdi sukaktuvininkas J. Mackevičius ir M. Šlapikienė.

Sukaktuvininkas J. Mackevičius su Maspetho Lietuvių Piliečių Klubu valdyba: (iš k. į d.) Zakas, Melkūnas, Narkevicius, Mackevičius, Mack-Mackauskas ir P. Lisauskas, Klubu vedėjas.

Kairėje - Sukaktuvininkas J. Mackevičius su savo krikšto sūnumis: dešinėje - M. Vesėvek, kairėje - Richardas Mackevičius.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

Š. M. vasario 10 d. Vienybėi sukaks 78 metų. Pati geriausia skaitytojų dovana būtų jei kiekvienas apmokėtų prenumeratą ir pasistengtų gauti po vieną naują prenumeratą.

SVEIKINA ŠVENČIŲ PROGA

PRANAS RIMKUS, vienybietis iš Kalifornijos, švenčių proga rašo: "Širdingi sveikinimai ir linkėjimai 1964 metų proga mano geriausiems kolegoms ir visiems geriems pažįstamiems: Vienybės leidėjai Valerijai Tysliavenei, jos sūnui Juozukui, red. S. Narkėliūnaitėi, red. Vytautui, dr. Al. Bičiūnui, dr. Vincui Tercijonui, prof. J. Žilevičiui, mfn. Vaclo Sldzikauskui, dail. Ad. Varnui, sesutei Bronėi Rimkutei-Jonaitienei, inž. Jonui Kidoliui, operos solistams Aleksui Kutkui, Kiprui Petrauskui ir Vincui Jonuškaitėi, Onai Vinikeiči, Norai Gugienei Chicagoje. Geriausių ir linksmiausių 1964 metų!"

Vakarų Vokietija įsteigė oficialias prekybos misijas Lenkijoje, Rumunijoje ir Vengrijoje Dalyką ramsto pramonikai; be to, mašoma, prekybos ryšių išplėtimas padės Rytų Europai laisvėti arba bent liberalėti.

SLOVAKIŠKI, AUSTRI, VENGRIŠKI Vynai

Didelis pasirinkimas, įvairios kainos, vietiniai ir importuoti konjakai, likerai, slivovica.

RHINELANDER

WINE & LIQUOR HOUSE
303 E. 85. STR. (an 2. Ave.), N.Y.C.
Tel.: RM 4-1843 Inh. A. Bako

Manhattanė pristatoma nemokamai.

GINTARAS

Lietuvės auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue

JACKSON HEIGHTS, N. Y.

Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Avė Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Fort Bus iki 31 Avenue.

4,000 MYLIŲ APLINK DIDŽIUOSIUS EŽERUS

V. Zalatorius

Liepos 12-tą pradėjom paskutinį savo ilgos kelionės etapą — Portartūras — Chicago.

Viena pasaulio gyventojų augimo žymė yra dvilypiai miestai. Pradžioje įsikuria atskiros vietovės netoli viena kitos. Jos plėčiasi, didėja, kol labai dažnai susijungia į vieną miestą. Taip yra su Portartūru ir Villiaus Fortu, o taip pat Dulūtu ir Aukštutinio, kuriuos vėliau privažiavom.

Portartūras su savo jAV elevatoriais visos Kanados simboliu. Cilindriniai aruodai, išrikuoti Aukštutinio ežero pakrantėje, atrodo kaip graikų šventyklos iš tolo. Bet jie ne žmogaus dvasiai, o kūnui tarnauja ir yra tikra to žodžio prasme pasaulio duonkrepsis. Iš jų neseniai, turbūt, perpylė ir grūdus, kuriuos Kanada pardavė rusams.

TARP RYTŲ IR VAKARŲ

Šie dvynukai miestai yra pačiame kontinento viduryje: į vakarus 2,300 mylių iki Ramiojo vandenyno, o į rytus tiek pat iki Atlanto. Vakaruose driekiasi derlingos prerijos, kurios vasara siūbuoja kviečių varpomis myliu mylomis. Rytuose yra prekybos centrai: Quebecas, Montrealis ir — už vandenyno — Europa.

Portartūras, kaip ir daugelis kitų miestų šioje Kanados dalyje buvo įkurtas medžiotojų. Bet ant kojų jį pastatė kviečiai ir "Kanos Ramiojo vandenyno geležinkelis," kuriuo tuos kviečius atveža iš vakarų farmų ir po to laivais toliau gabena į rytų miestus. Iš Portartūro ir Villiaus Porto tryksta viso Amerikos kontinento jaunatvė, nes jie buvo inkorporuoti tik šio šimtmečio pradžioje, o šlandien jų apylinkėse gyvena 100,000 žmonių. Yra ir maža lietuvių kolonija.

Nuo Portartūro iki JAV sienos tik 40 mylių. Važiuojam dabar jau monotonišku tapusiu vingiuotu keliu, išvestu pro rausvas uolas ir tankius miškus. Monotoniškumą dar labiau didina pradėjęs lyti lietus.

KARVELIŲ UPĖ — SIENA
Siena čia tradicinė — per Karvelių upės vidurį. Kana diečiai šį kartą mumis be-

MIŠKAI IR EŽERAI. — Minnesotos valstybė žinoma kaip 10,000 ežerų kraštas. Čia vienas jų Dulūto apylinkėse, paskendęs žalių girių fono. Ideali vieta stovyklavimui. Tolumoje buriniai laiveliai.

veik visai nesidomi. Bet kitoje tilto pusėje multintinkas kimba prie tėvuko.

— Piliėtis? — klausia.

— "No, no!" — kaip arklį ragindamas, atsakotėvukas.

Bet čia jo anglų kalbos žinios ir baigiasi. Kai multintinkas toliau paklausia, kaip ilgai gyvenęs Amerikoje, aš jau turiu vertėjauti ir atsakau, kad 14 metų.

— Ką? — sako multintinkas, — 14 metų ir dar angliškai nemokai?

Jis dar kartą atsidėjęs pasižiūri į žalią imigranto kortelę ir pagaliau praleidžia.

Jvažiuojam į Minnesotos valstiją. Riedam Dulūta link. Šioje pusėje sienos kelias truputį geresnis, nors ir Kanados pusėj buvo neblogas. Bet čia miškas sveikesnis. Mažiau išdžiūvusių medžių. Tikriausiai retinamas.

— Nebūtų Amerika. Čia ir medžiai žalesni, — prataria tėvukas.

UOSTAS VIDURY KONTINENTO

Duluthas su 100,000 gyv. yra didžiausias didžiųjų ežerų uostas. Tik iš čia ne tiek grūdai, kiek rūda keliauja į Pittsburghą. Mat, Minnesotoj randama geležies, o Pensylvanijoj anglies, be kurios rūdos nega-

lima apdirbti. Pigiau yra rūdą vežti į Pensylvaniją negu anglį į Minnesotą. Duluthas yra taip pat ir vienas iš šiaurusių ir šalčiausių Amerikos miestų, ir dabar žiemos metu mažai kas jame norėtų būti.

Prisišlijęs prie Dulutho yra Aukštutinis miestas, šiek tiek mažesnis ir jau Wisconsin valstijoje. Naktoti sustojame "Kalmiško poilsio trobelių kolonijoje," prie Geležinupio miestelio ant kelio Nr. 2, gerokai pavaižavę nuo Dulutho ir Aukštutinio.

Kiekviena svečių grupė čia apnakvindinama atskiroje rąstų trobelėje. Durys joje "ant klemkos", nors yra ir prancūziška spyna. Lova skoningai sukalta iš

sunkių ažuolinių lentų. Vįsi kiti baldai irgi panašūs: rankų darbo, o ne masinės gamybos. Drabužiams pakabinti prie sienos pritvirtintos medžių šakos. Didžiausiam patogumui kiekvienoje trobeleje yra dušas ir dujinė krosnelė. Lauke iš vienos pusės suaugusios gražios norvegiškos pušys su ilgais, ilgais spygliais, kitoje — didžiulė pieva, o dar toliau kelias.

Pasijutom — lyg švedų karaliaus svečiai, nes šeimninkas prisipažino, kad jis švedų kilmės, buvęs imtintinkas. Trobelės — viso 15 — ir baldus jis pats pastatęs ir padaręs su savo svalnio pagalba. Dabar norįs viską parduoti ir kraustyti į Floridą, Pensiją.

Iš J. Eriksono vasarvietės išvažiavę sekantį rytą

mes rimtai svarstėme, kad idealu būtų tokią trobelę nusipirkti. Bet kaip sukrapštyti 75,000 dolerių?

Lynojo nuo pat ryto, tad atsisakėm savo plano važiuoti Aukštutinio ežero pakraščiu iki Marketo ir grįžti į Chicago Michigano ežero pakraščiu. Vietoj to, nuo Geležinupio pasukom į pietus Wisconsin sostinės Madisono pusėn.

Aplink visur vasarvietės. Apylinkės retai apgyventos, daug ežerų. Prie Rainlėnderio miestuko, kur keletas lietuvių ūkininkauja, yra daugiau sliėkų parduotuvų meškeriojams negu koklių kitų krautuvų. Paskubomis pravažiavom Tomahawko miestelį ant Wisconsin upės, kur yra smarkus "Senelio krioklys."

Apie pietus pradėjom susitikti pirmas vasaros bėgėlių kolonas iš Chicagos, skubančias atostogu, iš kurių mes buvom begrižta.

Ir nors kelionė buvo ir sėkminga ir įdomi, bet kuo arčiau namų, tuo labiau skubėjome. Netoli Madisono įvažiavome į autostradą, kuri per keletą valandų, dar ta patį šeštadienio popietį, parvedė mus namo, į Cice-ro miestą, prie Chicagos, kurią prieš dvi savaites buvome palikę.

Įvažiavę į garažą, pažiūrėjom į skaitiklį. — 10,304,4 mylios. O išvažiuojant buvo 6,511,8. Tai-gi padarėm 3,793 mylias, maždaug 270 mylių į dieną. Išleidom kokius tris šimtus dolerių per dvi savaites trims asmenims, įskaitant ir benzina, kurio galionas Kanados šiaurėje kainuoja 45 centai. Bet kelionės įspūdžių ir atsiminimų jokiais pinigais neįkainuosim!

Tarybinė teisė...

Atkelta iš 3 psl.

NESIUNČIA KOMUNISTINIŲ KODEKSŲ

Prelegentas / paminėjo, kad nuo 1959 m. nutruko įstatymų rinkinių ir rusų aukščiausio teismo sprendimų rinkinių siuntimas į užsienį. Kongreso biblioteka jų negaunanti. Vienas geriausių periodinių leidinių teisės srityje — "Sovietskaja justicija" — vakarų taip pat nebesiekia.

Tarp sovjetinės teisės kuriojų kalbėtojas paminėjo slaptus įstatymus, kurie viešai atšaukiami numeriu, nors paties įstatymo jokia-me kodekse nėra.

Paklaustas, ar gavėjas Lietuvoje gali parduoti pakietą iš užsienio, prof. Krivickas atsakė, kad gali. Lietuvoje draudžiama, esą, tik spekuliacija, kas reiškia pirkimą ir pardavimą. Ka-

dangi pakietas gaunamas dovanai, jo pardavimas nesusą prieš įstatymus.

Profesorius taip pat papasakojo po paskaitos, kad Kongreso bibliotekoje dirba apie 30 lietuvių. Vieni jų yra bibliotekininkai, kiti dirba prie įvairių projektų, kaip antai, krašto apsaugos departamento ar kitų valdžios įstaigų. Jo darbas esąs atsakinėti į kongreso atstovų paklausimus ir ruošti periodinius pranešimus iš tarybinės teisės vystymosi.

Prof. Krivickas yra tarptautinės teisės žinovas. Jis dėstė Vytauto Didžiojo universitete Kaune ir atstovavo Lietuvą keliose tarptautinėse bylose ir konferencijose.

Sekancią dieną po čia aprašytos paskaitos jis dar kalbėjo VLIKo 20 metų sukakties minėjime Chicagos Jaunimo centre, tema "Lietuvos tolimesnis likimas, viltys ir pavojai."

Bostono Monitor bendradarbis Washingtono mano, kad netrukus raudonąją Kiniją valdyti atels Mao įpėdiniai, kurie, spėjama, bus nuosaikesni, ir Amerika su jais galėsianti susėsti prie bendro stalo tartis, kaip dabar su Maskva.

VIENYBĖ - GERIAUSIA DOVANA ARTIMAJAM AR DRAUGIUI

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokiečiai)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

THE **Arlington** Tel. TAYlor 7-9842

Restaurant
Ora ir Jonas Valaičiai

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Vyt. Beleckas, sav.

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Taip vadinamas stalo teniso "dešimtuko" turnyras Clevelande liudijo vis didėjantį nuosmukį mūsų sportiniame gyvenime šiame krašte. Šis turnyras, turintis suburti pačią mūsų teniso "grietinėle" S. Amerikoje, buvo kiek nutolęs nuo savo paskirties.

Vyrų grupėje čia dalyvavo 8 žmonės, iš kurių beveik pusę sudarė Nasvyčių šeimos atstovai, gal nevisi turį kietesnę raketę patekti į išrinktųjų sąrašą. Tačiau, kuomet reikia dalyvius beveik per prievartą turnyrui gaudyti, Nasvyčių pagalba buvo sveikintinas dalykas.

Pirmą vietą pas vyrus nugnybo jau iš senų laikų pažįstamas tenisininkas Pr. Gvildys (Torontas), nuo kurio netoli atsilikęs antruoju ėjo irgi karalienės žemės tautietis J. Nešukaitis. Trečiuoju liko Omahos atstovas, o ketvirtuoju — vienas iš mūsų teniso tūzų — Jaunutis Nasvytis, kuris yra pažįstamas kaip šiuometinio Fasko pirmininkas.

Kiti Nasvyčiai nebuvo tokie laimingi: jaunas V. Nasvytis užėmė priešpaskutinę, o senasis dr. A. Nasvytis — paskutinąją vietą.

Motėrų tarpe irgi vyravo Kanados atstovės. Pirmąją tapo V. Nešukaitytė (J. Nešukaičio dukra); po jos rikiavosi 2. E. Sabaliauskaitė, 3. G. Juškaitė, 4. R. Galdžiūnaitė, 5. R. Končiūtė (abi Clevelandas).

Clevelando sporto mėgėjai neparodė didesnio susidomėjimo mažosios raketės artistais: jų buvo maždaug tiek pat, kiek ir žaidėjų (8 plus 5).

* Chicagos Gage parko jaunų krepšinio pirmenybėse Neris penketukas gruodžio 19 d. įveikė Lituanicos jau-

nus, kurie anksčiau yra laimėję S. Amerikos liet. nugalėtojo vardą. Neris krepšininčius treneruoja buvęs žinomas krepšinio žaidėjas V. Grybauskas.

Tą pačią dieną Neris mergaitės tinklininkės nepasirodžius Aro tinklinio šešetukui, gavo tašką be žaidimo Gage parko lygoje. Vienos iš pagrindinių rungtynių tinklinio lygoje įvyks sausio mėn. 9 d. 8 val., kada žais Neris-Gage parko komandos.

* Mėnesinis Chicagos moterų tinklinio turnyras bus prarastas sausio mėn. 12 d. Gage parko sporto salėse. Čia dalyvaus 8 geriausias Chicagos tinklinio komandos, jų tarpe ir Neris. Galia, kad 3 geriausias Neris tinklininkės žaidžia už Rebels šešetuką, kuris yra pajėgiausias šešetukas Chicagoje, tad Neris didesnių laimėjimų vargu ar galės pelnyti. Varžybos prasidės 10 valandą ir tęsis iki 6 val. vak. Žais kiekviena komanda prieš kiekvieną.

* Lietuvos Respublikinės sporto tarybos pirmininko V. Ostrausko pranešime, atspausdintame gruodžio 12 d. Sporto laikraštyje, iškeltas sporto masiškumas Lietuvoje, gražūs laimėjimai, nusiskysta kai kuriais trunkalais.

Pranešėjas pažymėjo, kad šiuo metu Lietuvoje yra apie 400 tūkstančių fizikultūrininkų (kas yra 14% visų respublikos gyventojų). "Tačiau sporto masiškumo augimo tempais mes dar vis atsiliekame nuo Ukrainos, Baltarusijos, Gruzijos, Estijos ir kai kurių kitų broliškų respublikų." — pareiškė V. Ostrauskas. Pra-

Šachmatų meistris Povilas Tautvaišas simultano metu Jaunimo Centre, Chicagoje, gruodžio 7 d. Z. Degučio nuotrauka

nešėjas pažymėjo, kad masiškumas yra labai menkas kaimuose, nes Nemuno draugija jungia tik 10-12% kaimo gyventojų, o kai kuriuose rajonuose sportuoja tik 5-6% kaimiečių.

Stai, Kelmės rajone net 28-se kolūkiuose nėra sporto kolektyvų, o savas varžybas reguliariai rengia vos 5-6 kolektyvai. Rajono sporto taryba nebendruoja su liaudies švietimo skyriumi, visai nekontroliuoja mokyklų darbo, Apleistas ir auklėjamasis darbas, sporto taryba mažai ruošia visuomeninių fizikultūrinių kadry, nevertina visuomeninio aktyvo jėgas.

Tačiau iš kitos pusės -- 1962-1963 metais Lietuvoje paruošta 150 sporto meistrų, apie 2500 pirmojo atskirio sportininkų. "Šiandien su pasididžiavimu minime mūsų, Europos aukšų ir sidabru papuoštus, irklotojus, džiaugiamės šalies čempionu, lengvaatlečiu A. Vazanausku, jauna TSRS moksleivių čempione S. Janauskaite, šauniaisiais rankininkais, III TSRS Tautų spartakiados prizininkais — šiuolaikinės penkiakovės, žirginio sporto atstovais — garbingai apgynusiais respublikos sporto šlovę," gy-rėsi V. Ostrauskas.

Neris - Aro krepšinininkai rungtyniauja per Chicagos lietuvių krepšinio pirmenybes. Arčiausiai prie kamuolio stovi Neris R. Valaitis ir D. Prapuolenis. Z. Degučio nuotrauka

REMKITE BIZNIERIUS, KURIE SKELBIASI VIENYBĖJE!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮNUOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ISTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAŽEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: VIRginia 6-9683

VIENYBĖ

* L. M. A. New Yorko Klubo mėnesinis susirinkimas nukeltas į sausio 12 d. (sekmadienį), 4 val. p. p. garbės narės B. Novickienės rezidencijoje Ozono Park, L. I. (95-12 108th Avenue), Novickienės padarys pranešimą apie L. M. A. ir New Yorko klubo įsikūrimą.

* JOKUBAS STUKAS susižadėjo Chicagoje su Loreta Kaselyte. Vestuvės įvyks šiemet spalio mėn.

* PREL. J. BALKŪNAS ir adv. J. Šlepetys apsiėmė koordinuoti finansus Pasaulinei Parodai Komitete.

* RAMOVĖNŲ rengtas Lietuvos kariuomenės minėjimas sausio 4 d. sutraukė nemažai newyorkiečių Brooklyn Apriėjimo par. salėje. Minėjimą atidarė plk. J. Šlepetys. Išsamią paskaitą apie Lietuvos kariuomenę ir nūdienės aktualijas skaitė Kario red. V. Raulinaitis. Poetas Vincas Jonikas paskaitė savo poemą apie 1863 m. sukilimą, o J. Rūtenis - ištrauką iš savo romano apie Mindaugą. Minėjimo programai vadovavo St. Čudas. Scena buvo gražiai dekoruota dail. J. Juodžio. Minėjimas buvo kartu sujungtas su 1863 m. sukilimo ir 700 Mindaugo sukaktimi. Pabaigai nuotalkingai padainavo A. Mrozinsko vadovaujamas New Yorko Vyrų Oktetas.

* ALDONA ZINIS, Vienybės skaitytoja, neseniai porai savaitių atostogų buvo nuvykusi į Meksiką, aplankydama Acapulco, Taxco ir kt. miestus.

Aukos Vienybei

Vienybės mašinų fondui ir laikraščiu paremti visa eilė skaitytojų yra prisilutę aukų. Reikšdami gilią padėką pradėdami skelbti aukotojus:

M. Diržienė..... \$30
Oyster Bay, L. I.
J. Baltus..... \$25
Smithtown, L. I.
D. Bobellenė..... \$25
Elgin, Ill.
B. J. \$25
Illinois
N. N. \$25
New Jersey
J. Bacevičienė..... \$20
Brooklyn, N. Y.

A. Vinkienė \$15
Meadville, Pa.
P. Baniėnė \$10
Linthcum, Md.
E. Mikužiūtė \$10
New York, N. Y.
F. Lazdynienė-Globich \$6
Harrison, N. J.
J. Jakaitis..... \$5
Flushing, N. Y.
J. Kscenaitienė \$5
Bronx, N. Y.
F. Motuzas \$5
Detroit, Mich.
K. Motūzas \$5
Richmond Hill, N. Y.
A. Razutienė \$5
Los Angeles, Calif.
J. Savage \$5
Bridgeport, Conn.

Jokūbas Mackevičius (antras iš kairės) savo 75 m. sukakties minėjime su Petru ir Marta Lisauskais ir jų dukrele.

Vienybietė M. Tamašauskienė (antra iš dešinės) su savo sesute Mrs. Marks, sūnumi ir anūke Maspetho Lietuvių Piliėčių klube.

S. Narkėllūnaitės nuotr.

Lietuvos kariuomenės minėjime Brooklyne sausio 4 d. dail. J. Juodžio (pats menininkas stovi už paveikslų) paveikslai buvo paskirti laimėjimui. Kairėje - S. Gudys ir V. Raulinaitis.

S. Narkėllūnaitės nuotr.

Naujos Lionės Jodytės plokstelės

Rinkoje pasirodė solistės Lionės Jodytės įdainuota Town Hall penkiomis kalbomis pasaulinių ir lietuvių kompozitorių kūriniai - plokstelės.

Kaip perėtais metais apie Jodytės koncertą, taip šiais metais, apie koncerto plokstelę, ne tik dainos mylėtojų bet ir muzikos kritikų - geriausi atsiliepimai ir nepaprastai geras įvertinimas - byloja apie plokstelės aukštą dainos vertę.

Solistės įdainuoti plokstelėje svetimųjų ir lietuvių kompozitorių kūriniai, nuo pat pradžios iki galo yra

Lionė Jodytė

solistės įdainuoti kūrinių.

Lai nelieka nei vienos lietuviškos šeimos, kurios plokstelių rinkinyje nebūtų šio puikaus solistės Lionės Jodytės kūrinio.

Plokstelę galima užsisakyti pas A. Mathews, 256 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Kaina \$5.98. Taip pat galima gauti Vienybėje.

* LIETUVOS ATSIMINIMŲ radijo valandos 1000-osios programos sukakties minėjimas įvyksta sausio 18 d. šv. Jurgio parapijos salėje Newark.

* ALDONA SVALBONIENĖ vietoje kaledinių sveikinimų paaukojo penkis dolerius Lietuvos žurnalui paremti.

* W. RASK-RASČIAUSKAS, Wide World Travel Agency prezidentas, neseniai nuskrudęs į Pietų Ameriką siunčia sveikinimus iš Brazilijos, Rašo, kad ten dabar esą net perdaug karšta.

BALFO VAJUS

Besibaigiant Balfu vajui New Yorke, matyti, kad jis buvo sėkmingas; jau atsiliepė 500 aukotojų, prisilutę arti 5,000 dolerių. Stambesniems aukotojams (arti 409) išsiųsti vieši padėkos lapai, paaukojusiems bent dešimt dolerių ir pagėdavusiems - išsiuntinėti per 50 žodynų.

Paskutinieji stambesnieji aukotojai Balfui buvo dr. T. Savickas - \$125, J. J. Ciplickai - \$50, seserys Jankevičiūtės - \$40, Po \$25 aukojo dr. R. Saldaitienė, S. Lukauskas, Okunis, D. Šulaitis, V. Sidzikauskas, V. Alksninis, Po \$20 - A. Jasaitis ir Vl. Ivonis, \$15 - M. J. Klevečkos.

Kiti aukojo po dešimtinę, penkinę ar mažiau. Piniginės aukos ir rūbai mielai priimami ir toliau (105 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Paskutiniu laiku į Balfu Centrą bendrajai lietuvių šalpai prisilutę pinigų: Los Angeles - \$1,000, E. Chicago - 400, Hartford - 600, Boston - 750, Elizabeth - 560, Baltimore - 326.

Į Balfu sandėlius didellius rūbų klekius atvežė Elizabeth ir Hartfordas. Taip pat artimų apylinkių lietuvių sugabeno nemažus jų klekius.

KUN, L. JANKUS

puikiai pavykę. Solistės balsas, atliekant nepaprastai aukštos kokybės muzikos kūrinius, yra lygus, malonus, lygiai žemose ir aukštesiose gaidose. Malonu pasiklausyti, juo labiau, kad tai įdainuota lietuvaite.

Plokstelės viršeli paruošė dail. Jurgis Juodis, kuriame yra atvaizduota solistės sapnas tapęs realybe. Visa tai puikiai derinosi su

DONELAITIS

Atkelta iš 7 psl.

Norėdamas pabendrauti su ažuolais, mačiusiais baudžiavos laikus, Samanynės sodykelių artinaus prie jų papėdės. Tamsžali ažuolų lapai blizgėjo nuo lipčiaus, ir medžių vainikai buvo pilni bičių. Žiūrėjau į ažuolus, jausdamas, kaip stipriai veikia jų didybė. Rodėsi, kad Donelaitis ne Tolminkiemio kalnelyje, tarp griūvančių sienų, o stovi kartu su ažuolais.

Kol nuo Samanynės sodykelių perėjau visą tų galiūnų eilę, saulė jau skendo į ažuolus, nušviesdama Tolminkiemio kalnelio medžių viršūnes. Keltu užė mašinos su kvepiančiu šienu. Grįžo iš pleyų su dainomis tarybinio ūkio darbininkai. Žiūrėdamas į rausvą vakaro žarą, klausia, kaip šventainės krūmuose viena po kitos

gydo lakštingalos. Kai paskutinė žara tirpo medžių viršūnėmis plaukiančiame debeselyje, šventainės paupiu grįžau į Tolminkiemį.

Trumpa vidurvasario naktis, todėl nutariau nors kartą pamatyti šias vietas naktį. Iki paryčio klaidžiojau vienas šventainės krančiais, Varnių Paledžių sodykeliams, kol pagaliau, perbėgus man kelia briedžių porai, pabūges vilkų, sugrįžau į kalnelį laukti patekiant saulės. Danguje mirgėjo žvaigždės, pakrūmėje - jonvabaliai, ir čiauskėjo, suokė lakštingalos. Čia jos vis taip -- nuo Donelaičio laikų.

Smulkai tau ir kanklys tur su gėda nutilti. Kad rykaudama tu savo saldu pakelti balsą.